

ISKOLAI DROGPREVENCIÓ: ORSZÁGSZERTE MINTEGY 400 PROGRAM

A MUNKÁLTATÓK A MUNKAHELYI SZERFOGYASZTÁST MUNKABIZTONSÁGI KÉRDÉSKÉNT KEZELIK

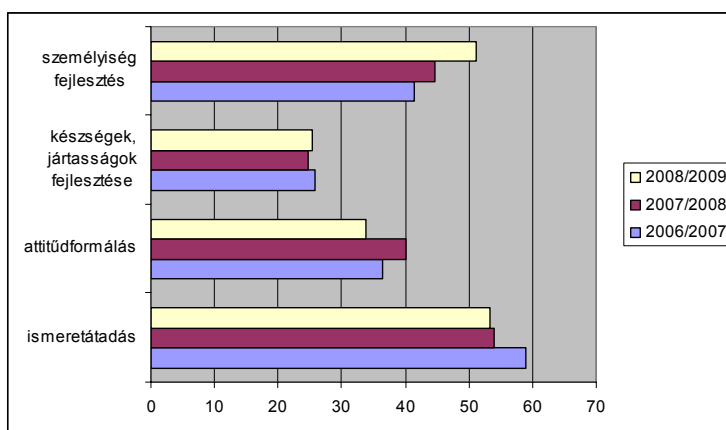
Budapest, 2011. augusztus 31. – A prevenció eszközei Magyarországon főként az iskolai szinten jelennek meg. Tekintve, hogy a drogok kipróbálásának ideje jellemzően a középiskolás évekre esik, így fontos, hogy a folyamat kezelése rögtön itt el is kezdődik – vonható le a következtetés a Nemzeti Drog Fókuszpont drogprevenciós törekvéseket áttekintő elemzéséből. Szintén főként fiatalokat megcélzó példamutató kezdeményezések megfigyelhetők a szabadidő eltöltésének szinterein, a munkahelyi megelőzés azonban nem elterjedt.

Magyarországon a kábítószer kipróbálása jellemzően 14-16 éves korban, azaz a középiskolás években történik. Ez az életkor előrehaladtával egyre gyakoribb, azaz az idősebb korosztályokban, az egyetemi évek alatt mind nagyobb a tiltott szerek kipróbálásának aránya. A helyzet kezelésében éppen ezért fontos szerepe van a megelőzésnek, s a problémára válaszul ma már Magyarországon különböző szintereken – így az iskolában, családban, munkahelyen, a szabadidő eltöltésének szinterein, de az interneten és más médiumokon keresztül is – sokféle prevenció program működik.

Iskolai prevenció

Az iskolai szinten zajló prevenció tevékenység támogatása pályázati rendszer keretében valósul meg 2000 óta. A következő tanévre egy hónappal ezelőtt írták ki a pályázatot. A pályázat keretösszege 2009-ben 160 millió forint, 2010-ben 100 millió forint volt. A pályázati támogatásban részesülő programokban 2009-ben közel nyolcvanezer diák, vagyis a 10-18 éves, alap- és középfokú oktatási intézményekben tanuló diákok 8 százaléka vett részt, 2010-ben ez az arányszám hatvanötezerre csökkent. A támogatás összege és ebből következően a programok által elért diákok száma 2007 óta folyamatosan csökken.

Az iskolai programok által alkalmazott prevenció megközelítések 2006 és 2009 között (az adatok százalékban kifejezve)

Forrás: Éves Jelentés 2010 - Nemzeti Drog Fókuszpont

A Nemzeti Drogmegelőzési Iroda által működtetett Szakmai Információs Portálon (<http://www.ndi-szip.hu/OrganisationList.aspx?mnu=1>) megtalálható ma már mintegy 400 program. Az iskolai prevenció programok 60 százaléka közvetlenül a diákokkal foglalkozik, 40 százalékuk pedig pedagógus- vagy kortársképző program. A diákokra irányuló programok többsége a drogokkal

kapcsolatos ismeretek növelését tűzte ki céljául, de gyakori a mindennapi életvezetési készségek és az egyéb szociális készségek - megküzdési készségek, nemet mondás, kortárs nyomás leszerelése, segítségkérési technikák - elsajátítására, fejlesztésére vonatkozó szándék is. Az alkalmazott módszerek közül a frontális – azaz nem interaktív, egyirányú – előadás, valamint a beszélgetés és a szerepjáték a legnépszerűbbek. Korábban a legális/illegális szerhasználat volt a leginkább megcélzott terület, ma viszont már azonos arányban tárgyalnak e programok az általános mentálhigiéniével, valamint a táplálkozással kapcsolatos kérdéseket is.

Az egyes tanévekben az iskolák 85 százalékában volt valamilyen prevenciós program, döntő többségükben minden évben. Az évtized végére a közoktatási intézmények 85 százalékában volt személyi kapacitás – iskolapszichológus, drogügyi koordinátor, egészségfejlesztő, ifjúsági orvos, vagy az iskolában rendszeresen jelen lévő védőnő – az iskolai prevenciós, egészségfejlesztési feladatok ellátására.

A szabadidő eltöltésének szinterei

Magyarországon 2005-ben indult el az a modellprogram (Alternatíva), amely ma már Pécsen, Csepelen, Nyíregyházán és Békéscsabán szólítja meg a plázákban csellengő, 13-18 éves fiatalokat és strukturált, szervezett formában biztosít számukra szabadidő eltöltési lehetőségeket. A programban dolgozók ugyanakkor a súlyosabb életvezetési, esetleg drogproblémával küzdő fiatalokat megfelelő ellátásba irányítják, és e fiatalokban a megfelelő motivációt, az ellátás iránti bizalmat igyekeznek felépíteni.

Hasonló programok, irodák működnek Debrecenben, Kecskeméten, Győrött és Tatabányán is. A programkínálatban általában információs pont működtetése, a szabadidő hasznos eltöltését célzó klubfoglalkozások, sport és alternatív szabadidős foglalkozások biztosítása szerepel.

Munkahelyi prevenció

Az európai országok a jelentések szerint általában korlátozott mértékben élnek a célzott - azaz bizonyos csoportokra (család, közösségek) irányuló - megelőzés eszközével, és a beavatkozások többnyire a fiatalok elkövetőit, a veszélyeztetett családokat és etnikai csoportokat veszik célba.

E tendencia hazánkban is megfigyelhető és például a munkahelyeken a szerfogyasztás megelőzését célzó ún. munkahelyi prevenciós programmal szinte csak elvétve találkozhatnak a szakemberek. Legutóbb, 2009-ben – a benyújtott pályázatok csekély száma mellett – mindössze kilenc munkahelyi prevenciós program nyert támogatást. A pályázatok alacsony számának oka főként az, hogy a munkáltatók jellemzően munkabiztonsági kérdésnek tekintik a szerfogyasztást, ebből adódóan a probléma kezelése magatartás-szabályozási kérdésként merül fel. Az egészségtudatosság helyett a jogi következményektől való félelem határozza meg mind a munkáltató, mind a munkavállaló magatartását a káros szerek fogyasztásával kapcsolatban.

A Nemzeti Drog Fókuszpont

A Nemzeti Drog Fókuszpont a drogmonitorozás európai uniós intézményrendszerének hazai központja: a saját kutatások mellett más intézményekben keletkező adatokat, információkat gyűjt, dolgoz fel és szolgáltat hazai és nemzetközi szervezeteknek a kábítószer-probléma feltárásával, kezelésével és megoldásával kapcsolatos döntéseikhez. További információ: www.drogfokuszpont.hu

Éves jelentés a magyarországi kábítószerhelyzetről

A Nemzeti Drog Fókuszpont által évente kiadott összefoglaló az EMCDDA, Európai Unió kábítószer-monitorozási központja által megfogalmazott sztemderdek mentén vizsgálja a magyarországi kábítószerhelyzet alakulását. A témával foglalkozó hivatalos intézmények és más független felmérések adatait összesítő dokumentum minden év novemberének első hetében kerül nyilvánosságra. Az eddig megjelent Éves jelentések elérhetőek a www.drogfokuszpont.hu oldalon.

További információ:

Tisza Andrea
Nemzeti Drog Fókuszpont
Tel.: 30/ 430-8858
e-mail: andrea.tisza@oek.antsz.hu